

Achtergronddocument voor het project “help de dokter helpen” van de Stichting Matamba

Vastenactie 2017
st Pancratiusparochie
st Jorisparochie

Afrika

Afrika is groot.

In het kaartje hieronder wordt Afrika opgevuld met een groot aantal landen zodat duidelijk over welke verhoudingen het gaat ten opzichte van onze eigen situatie in Nederland.

Over Tanzania

Over Tanzania zou veel geschreven kunnen worden, maar omdat het in dit achtergronddocument vooral gaat over Matamba wordt volstaan met het puntsgewijs aangeven van een aantal van gegevens die van belang zijn.

- 32 miljoen inwoners
- 14x Nederland en België
- 40% Christen
- 35% Islam
- Sterftcijfer bij de geboorte 11%
- Levensverwachting 42,5 jaar
- Aantal kinderen 6,1 per vrouw
- Gemiddeld inkomen 40 dollar per maand

Consequenties

- Nauwelijks onderwijs: analfabetisme
- Slechte gezondheidszorg: geen of slechte ziekenhuizen, geen apotheken
- Geen infrastructuur: wegen, schoon water
- Slechte eenzijdige voeding: nauwelijks weerstand
- Weinig communicatie: TV, krant, internet

Over Matamba

Matamba is een dorp met 1.918 inwoners. Het cluster ('ward') Matamba omvat 7 dorpen met totaal 13.250 mensen. Als district omvat het drie clusters met 7 dorpen, Mlondwe met 8 en Kitolo met 4 dorpen. Het hele district Matamba telt 30.350 inwoners en het hele gebied beslaat een oppervlakte van 850 vierkante kilometer.

Matamba is gelegen in het Makete-district, regio Iringa, in de zuidelijke hooglanden van Tanzania. Het ligt tussen het gebergte van Chimala in het noorden en het Kitulo-plateau (National park) in het westen en oosten. Geografisch gezien ligt het gebied wat geïsoleerd van de rest van het district.

De streek is nogal bergachtig gelegen op ongeveer 2.286 meter boven de zeespiegel. In het algemeen is het er koel bij een temperatuur van zo'n 5 tot 20 graden Celsius in juni en 25 graden Celsius van augustus tot januari. In het natte seizoen, dat loopt van november tot april, valt er plusminus 1.500 mm regen (dat is ongeveer 2x de jaarhoeveelheid in Nederland).

Het sociale leven

De vrouwen worden op grond van stamgewoonten in de regel klein gehouden en geacht zeer dienstbaar te zijn. Ze werken op het land om te voorzien in voedsel voor hun gezin. Dit bestaat voornamelijk uit mais en aardappelen. De mannen zijn steeds op zoek naar werk, maar keren daarvan vaak terug met HIV of AIDS. Ze besmetten dan hun vrouwen.

De mensen in het dorp leiden een heel arm leven in hun schamele huisjes. Ze hebben meestal weinig scholing gehad. Gewoonlijk hebben ze geen eigen inkomen. Ze moeten zien rond te komen van minder dan een euro per dag. Ze zijn op elk terrein arm.

Over de Stichting Matamba

In het voorjaar van 2001 maakte Jan Grotenhuis tijdens een vakantie in Australië bij toeval kennis met father Winfried Ngonyani, een priester uit Tanzania. Met deze ontmoeting begon een boeiende en tevens uitdagende periode in zijn leven. Hij noemde het 'zijn laatste roeping'. Deze hield in: hulpverlening aan straatarme mensen in Tanzania! Het begon in 2002 met inzamelen van geld voor de aanschaf van een tractor t.b.v. het dorp Mpanga waar father Winfried pastoor was. Hiermee kwam, tenminste in die streek, een eind aan de jaarlijks terugkerende hongersnood. Er kon nu ter plekke genoeg grond worden bewerkt en dus voldoende voedsel worden geproduceerd, met name rijst.

Van lieverlede kwamen er andere projecten in beeld, niet alleen in Mpanga, maar ook elders in het bisdom Mahenge waar dit dorp deel van uit maakt.

Mgr. Agapiti Ndorobo, de bisschop van dit diocees, melde zich eveneens met allerlei wensen. Vele daarvan konden worden ingewilligd, omdat van alle kanten financiële hulp werd aangereikt, zowel door particulieren als instellingen zoals kerken, scholen, caritatieve organisaties e.d. Op 25 april 2003 kreeg deze vorm van hulpverlening een officieel karakter met de oprichting van de 'Father Winfried Stichting' (later gewijzigd in de Stichting Matamba). Inmiddels telt de stichting ruim 200 vaste donateurs. Daarnaast zijn incidentele giften geen uitzondering en af en toe zijn ze van zeer riante omvang. Bij een feestelijke gelegenheid werd de stichting in oktober 2008 in Oldenzaal en cheque aangeboden ter waarde van € 25.656,25. Dit bedrag werd diezelfde dag nog aangevuld tot € 40.000 euro! Er is alle reden tot grote dankbaarheid voor de ondervonden steun in de voorbije jaren. Ook de mensen in Tanzania gaven daar keer op keer op ontroerende wijze blijk van.

Het kon niet uitblijven dat hetgeen in Mpanga gebeurde, bij andere pastores in het bisdom Mahenge en daarbuiten bekend zou worden. Zo ook bij Albert Mligo, pastoor in het dorp Matamba, gelegen in het bisdom Njombe, in het zuiden van Tanzania. Hij deed al in 2004 een dringend beroep op Jan Grotenhuis om hem te willen helpen met de bouw van een ziekenhuis en dat is gebeurd.

In 2006 mocht Jan Grotenhuis daarom de eerste steen leggen en twee jaar later het ziekenhuis officieel openen. In augustus 2009 konden de eerste zieken er terecht voor medische hulp.

Omdat het lokale bestuur van Mpanga in 2006 te kennen had gegeven hun dorp voortaan met eigen middelen te kunnen runnen, besloot de 'Father Winfried Stichting' haar relatie met Mpanga en de hulp aan dit dorp te beëindigen. Vanaf dat moment richtte zij alle aandacht op de bouw van het hospitaal in Matamba en ondersteunde zij dit project met de gelden die daarvoor vanaf dat moment ter beschikking kwamen.

'ST. JOHN'S HEALTH CENTRE', onder die naam gaat het ziekenhuis van Matamba de geschiedenis in. Zal het zich gunstig ontwikkelen? Dat is uiteraard ons aller hoop en verwachting en het ziet ernaar uit dat dit ook gaat gebeuren, mede dankzij de toegevoegde steun vanuit de stichting. Omdat het eerste bestuur al enige tijd te kennen had gegeven te willen terugtreden, leek dit het moment voor een bestuurswisseling. Daarvoor dienden zich vier personen aan die in november 2008 aanwezig waren geweest bij de officiële opening van het hospitaal. Zij raakten bij die gelegenheid zeer gemotiveerd om dat unieke project een goede toekomst te bezorgen. Daartoe was ook een naamsverandering van de stichting gewenst. De eerste naam was te veel persoonsgebonden en dat leek niet langer opportuun vanwege het feit dat father Winfried in 2008 een totaal andere functie was toebedeeld in zijn bisdom. Het nieuwe bestuur koos voor de stichting de naam van het dorp waar het ziekenhuis gevestigd is: Matamba.

Doel van het project "Childrenwing"

Bij bezoeken aan Matamba werden leden van het bestuur van de Stichting getroffen door de vele weeskinderen die er zijn in Matamba en de vaak schrijnende omstandigheden waaronder ze moeten zien te overleven. Hieruit is het project 'Childrenwing' ontstaan.

Het doel van het project is om met behulp van de expertise van de lokale bevolking een menswaardige toekomst te bieden aan de weeskinderen. We komen niet allen met geld maar willen ons aansluiten bij de wensen van de Afrikaanse bevolking. Dan gaat het om Liefde, Compassie, Verbondenheid en Samenwerken. Dat is onze missie. Het is een win-win situatie. We komen iets brengen maar we krijgen er zo veel voor terug en worden er zelf rijker van. We werken vanuit een groeimodel en zijn gestart met 20 kinderen in 2013. Het aantal weeskinderen dat we ondersteunen zal verder oplopen al naar gelang het budget het toelaat. In januari 2016 zijn dat 26 weeskinderen.

We volgen een twee sporenbeleid: in Tanzania en in Nederland.

Ons project

Het project Childrenwing wordt ook ondersteund door de Stichting WereldWijd voor Kinderen (WWvK). WWvK wil voor kinderen, overal op aarde, een liefdevol opvoedingsklimaat scheppen met volop ontwikkelingskansen. Zij legt zich toe op het verbeteren van voorzieningen zoals voeding, gezondheidszorg, onderwijs, speelmogelijkheden en sociale zekerheid.

WWvK ondersteunt en stimuleert verschillende soorten initiatieven van de leden van Het Apostolisch Genootschap, gericht op kinderen overal ter wereld.

Ambulante zorg verlenen aan de weeskinderen in Matamba en omgeving
Vanuit de doelstelling van WWvK en de Stichting Matamba creëren we in Matamba een multifunctioneel Youth Care Center (Childrenwing) onder aansturing van de Stichting Matamba.

Er zal nauw samengewerkt worden met de lokale, regionale en landelijke Tanzaniaanse overheid en kerkelijke instanties. Het project wordt uitgevoerd door een werkgroep vanuit het bestuur van de Stichting Matamba.

De Stichting Matamba is budgethouder in Nederland.

Het Youth Care Center is een plek in Matamba (een ruimte in het Health Care Center) van waaruit langdurig, brede ambulante ondersteuning geboden wordt aan gezinnen en families die de zorg dragen voor weeskinderen.

De ondersteuning

De ondersteuning bestaat uit:

- *zorg voor onderdak en verblijf:*
de weeskinderen worden ondergebracht bij gezinnen (opa's, oma's en families) in de vertrouwde omgeving.
- *zorg voor gezondheidszorg:*
via een consultatiebureau worden kinderen gevolgd in hun ontwikkeling, zowel fysiek, mentaal als intellectueel. Er worden gehoor- en oogtesten gedaan. Er wordt tandheelkundige zorg geboden.
- *zorg voor onderwijs:*
de kinderen volgen onderwijs, zij krijgen uniformen en er wordt lesgeld betaald.
- *Ondersteuning bij opvoeding:*

in voorkomende gevallen worden opvoedingsadviezen gegeven, evenals voorlichting op het gebied van hygiëne en preventie op het gebied van aids, malaria.

- *projectmatige gezamenlijke activiteiten:*
bijv. dagje uit, korte vakantie, ontspanning, sport, creativiteit.
- *juridische ondersteuning:*
bij het vaststellen van eigendomsrechten van de weeskinderen wordt juridische steun verleend.
- *een nood/crisis opvang:*
er is opvang voor kinderen die per direct (tijdelijk) opgevangen moeten worden.

Vrijwilligers

We bieden breed de gelegenheid aan jongeren en volwassenen om vrijwilligerswerk te verrichten, conform de vraag van WWvK. We zorgen voor een voorziening waar de vrijwilligers voor korte of langere termijn, individueel of in groepsverband kunnen verblijven.

Opzet voor de uitvoering in Tanzania

Wat is nodig?

Uit de gesprekken die we voerden met sleutelfiguren in Matamba over de noden van de kinderen komen we tot de punten die in de voorgaande paragraaf genoemd zijn. De burgemeester van Matamba, de heer Benedict, heeft de lijst met namen van de wezen en half-wezen vrijgegeven. Essentieel voor het welslagen van het project zijn de selectie van de weeskinderen en hun pleegfamilies en het transparant maken van de besteding van de ontvangen hulp. Om ons doel te kunnen verwezenlijken zijn er een coördinator (tevens budgethouder), adviseurs en een parttime werkende uitvoerende noodzakelijk. Er moet een deugdelijke boekhouding bijgehouden worden.

Culturele, sociale condities

We houden rekening met de culture en sociale voorwaarden. Zo moet de hulp niet leiden tot een uitzonderingspositie van de weeskinderen in de gezinnen. De hulp kan de levensstandaard van het hele gezin verhogen. De gezinnen en de kinderen moeten niet "gepamperd" worden.

De kinderen moeten iets presteren voor wat ze krijgen. Het is de gewoonte in Afrika dat kinderen meehelpen in de families en gezinnen. Het is "learning by doing" op het gebied van op het land werken, eten koken, hout sprokkelen etc. Het project moet niet te groot worden, laagdrempelig zijn en overzichtelijk blijven.

Wetgeving m.b.t. kinderrecht in Tanzania

In Tanzania gelden de Internationale Rechten van het Kind. Kinderen hebben in de eerste plaats recht op de verzorging en opvoeding door hun ouders op grond van art. 7 IVRK en art. 8 EVRM.

Als dat niet mogelijk is, hebben kinderen er recht op dat familie de opvoeding en verzorging van de kinderen op zich neemt. Als dat niet mogelijk is moet er naar een gezinsvervangende oplossing worden gezocht in het land waar het kind geboren is. We hebben overleg gevoerd met de heer Ostack Mligo, advocaat, gespecialiseerd in kinderrecht en alleenstaande moeders in Tanzania. De heer Mligo is betrokken bij een project van Terres des Hommes "de wegwerpkinderen van Tanzania".

Benodigde expertise in Tanzania

Voor het succesvol opzetten, uitvoeren en besturen van het 'Childrenwing' project is een kundige staf ter plaatse in Matamba essentieel. Kennis en ervaring waarover de staf van het project moet beschikken zijn met name:

- kennis van de lokale cultuur en taal;
- kennis van de juridische randvoorwaarden in Tanzania;
- een 'Maatschappelijk werker' met kennis en ervaring in soortgelijke projecten m.b.t.:
 - het selecteren van de weeskinderen;
 - het bepalen van een adequate ondersteuning van de weeskinderen en hun omgeving;
 - het afspraken maken met de kinderen en hun pleegouders;
 - het begeleiden van de weeskinderen en hun pleegouders;
 - het controleren van de voortgang en het naleven van de gemaakte afspraken;
- basiskennis en ervaring in het opzetten en bijhouden van de benodigde administratie en rapportages;
- goede contacten met de lokale overheid, het Health Center en de kerkelijke organisatie.

Organisatie

De organisatie van het project Childrenwing bestaat uit een lokale staf in Matamba, Tanzania en een begeleidende werkgroep in Nederland. Streven is om de overhead, zowel in Nederland als in Tanzania zo minimaal mogelijk te houden. Dit wordt mede bereikt door de meeste taken te vervullen door vrijwilligers, behalve die de operationele taken in Tanzania uitvoeren.

De lokale staf in Tanzania bestaat uit:

- Een maatschappelijk werkster zvr. Regina. Zij is verantwoordelijk voor:
 - de selectie van de door het project ondersteunde weeskinderen en hun pleegouders;
 - het bepalen van de noodzakelijke ondersteuning per weeskind (maatwerk);
 - het maken en vastleggen van afspraken hiervoor met de pleegouders en het weeskind;

- het begeleiden van het weeskind en de pleegouders;
- het controleren van de voortgang en het nakomen van de gemaakte afspraken (komt de geboden hulp ook werkelijk ten goede van het weeskind);
- het inroepen van advies en ondersteuning van collega's in de staf bij vragen met betrekking tot b.v. scholing, gezondheid, juridische aspecten of conflicten;
- het bijhouden van de noodzakelijke administratie, inclusief het vastleggen van de met de pleegouders / weeskinderen gemaakte afspraken;
- het werkpakket voor de maatschappelijk werkster is afhankelijk van het aantal te begeleiden weeskinderen. Gedacht wordt aan een full-time taak bij ~ 50 weeskinderen;
- een adviseur met medische achtergrond (dr Vasco; arts in het Health Center). De medische adviseur wordt naar behoefte ingeschakeld en wordt hiervoor niet betaald;
- een adviseur met educatieve achtergrond (nog aan te wijzen). De educatieve adviseur wordt naar behoefte ingeschakeld en wordt hiervoor niet betaald;
- een adviseur met juridische achtergrond. De juridische adviseur wordt naar behoefte ingeschakeld en wordt alleen betaald voor formele juridische diensten (vergunning, representatie van weeskinderen in juridische kwesties);
- Een Projectcoördinator (Father Albert Mligo) die eindverantwoordelijk is voor het project in Tanzania (resultaten, besteding van de ter beschikking gestelde middelen, organisatie).

Deze lokale projectorganisatie wordt vanuit Nederland ondersteund door een werkgroep bestaande uit:

- Een voorzitter, Cobi Noordhoff (tevens projectleider) verantwoordelijk voor:
 - het samenstellen van de werkgroep;
 - de projectvoortgang en de besteding van de daarvoor beschikbaar gestelde middelen; incl. de relatie met en de rapportage naar de Stichting Matamba & WWvK;
 - De communicatie m.b.t. het project;
 - Het enthousiasmeren en begeleiden van vrijwilligers die in Nederland of / en in Tanzania willen bijdragen aan het project;
- een / meerdere werkgroep leden met een achtergrond als maatschappelijk werk(st)er;
- een / meerdere werkgroep leden met een medische achtergrond;
- een werkgroep lid met een financieel / administratieve achtergrond.

Controle, mandaat, eigenaarschap

De Werkgroep 'Childrenwing' is formeel een onderdeel van de Stichting Matamba. De voorzitter van de werkgroep rapporteert aan het bestuur van de Stichting Matamba. De financiën van het project Childrenwing worden apart geadmistreerd; maken echter formeel onderdeel uit van de Stichting Matamba. De werkgroep verzorgt de verantwoording m.b.t. het project Childrenwing aan WWvK.

In Tanzania is de projectcoördinator (Albert Mligo) verantwoordelijk voor de besteding van de ontvangen middelen, de voortgang en de resultaten van

het project. Bedrijfsmiddelen e.d. die worden gekocht of gerealiseerd t.b.v. het project staan op zijn naam.

De projectcoördinator stemt het beleid en belangrijke besluiten van het lokale project af met de Werkgroep in Nederland. Dit wordt per jaar vastgelegd in een plan voor het volgende jaar; en een lange termijn verwachting. Tevens verzorgt de projectcoördinator de financiële verantwoording aan de werkgroep in Nederland.

Voor het project wordt in Tanzania een aparte bankrekening geopend voor alle lopende kosten en inkomsten.

Logistiek en huisvesting

Om de kosten voor logistiek en huisvesting zo beperkt mogelijk te houden wordt uitgegaan van het voor zover mogelijk gebruik van reeds bestaande voorzieningen van het Health Center.

Uitzondering hierop is het inrichten van een 'huisje' in Matamba voor vrijwilligers uit Nederland die er voor een korte of langere periode willen werken. Om de drempel hiervoor laag te houden en het bieden van een minimale privacy en comfort heeft het de voorkeur om hiervoor een apart verblijf op te zetten; bestaande uit een eenvoudig huis met enkele slaapkamers en gedeelde sanitaire voorzieningen. Het onderhoud, de schoonmaak en eventuele ondersteuning bij de huishoudelijke taken kunnen worden verzorgd vanuit het Health Center of de pastorie.

Het project heeft in Tanzania een aparte ruimte nodig als werkplek voor de maatschappelijk werkster. Deze ruimte wordt geregeld in het Health Center; tegen vergoeding van de daarvoor benodigde lopende kosten (stroom, water, schoonmaak, bewaking e.d.). Voordeel hiervan is dat er niet geïnvesteerd hoeft te worden in een extra gebouw en dat beveiliging en toezicht vanuit het Health Center kunnen worden geregeld.

Er wordt geen gebruik gemaakt van eigen gemotoriseerd vervoer voor het project in Tanzania, maar er wordt gebruik gemaakt van openbaar vervoer. Indien het nodig is om te beschikken over gemotoriseerd vervoer wordt gebruik gemaakt van de auto van het Health Center tegen kostprijs.

Ook voor het vervoer van vrijwilligers van / naar Matamba wordt voor zover mogelijk gebruik gemaakt van openbaar vervoer

Internetlink met achtergrondinformatie

<http://www.stichting-matamba.nl>